

ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ

Васюніна Л. А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Валовий внутрішній продукт (ВВП) є одним з основних макроекономічних показників, який відображає кінцеву ринкову вартість усіх товарів та послуг, які вироблені на території країни в усіх галузях економіки за рік для споживання, експорту і накопичення, не залежно від національної приналежності використаних факторів виробництва. Показник валового внутрішнього продукту є вагомим індикатором соціально-економічного розвитку країни. При розрахунку ВВП можна визначити оцінку результатів виробництва та споживання, темпів економічного зростання, продуктивності праці, а також сформуванню уявлення про загальний добробут нації.

Загальний ВВП і ВВП на душу населення, розраховані за поточними цінами (дійсними на момент здійснення операції), називаються номінальними. Однак, номінальний ВВП не завжди вірно відображає тенденцію розвитку економіки та зростання добробуту населення з огляду на можливі зміни цін на товари та послуги. Для усунення впливу чинника зміни цін та визначення справжнього (зіставного) обсягу товарів і послуг за низку років, потрібно вирахувати реальний ВВП у цінах одного базового року, для чого застосовується дефлятор ВВП (індекс цін).

Питанню вивчення ВВП присвячені наукові доробки багатьох українських вчених та дослідників, серед яких: А. Гальчинський, І. Багратян, В. Гейць, М. Савлук, О. Дзюблюк, І. Манцурова, А. Савченко.

Щодо валового внутрішнього продукту України після спаду на 4,2% у 2020 р. при інфляції 5% прогнозувалося його збільшення на 4,1% (6,9% інфляція). Стосовно платіжного балансу агентство Fitch Ratings зазначає, що Україна виявилася стійкою до шоку, викликаного коронавірусом, а її міжнародні резерви збільшилися до 28,8 млрд дол. у січні 2021 року (становили 27,0 млрд дол. у лютому 2020 року).

За підрахунками Світового банку, якщо Верховна Рада України схвалить збільшення мінімальної зарплати в 2021 р. на 37%, це може збільшити фіскальний дефіцит до 6% ВВП і збільшити потребу у фінансуванні в 2021 р. до 13% ВВП.

Варто зазначити, що рівень тіньової економіки знижує реальний обсяг виробництва при розрахунках ВВП, і це в кінцевому підсумку дещо викривляє розрахунки фактичного ВВП. За оцінками МЕРТ, вихід із «тіні» лише 10% ВВП

до 2023 р. додасть до офіційного номінального ВВП 15–20 млрд дол. або до 10% реального приросту ВВП за рік. Варто зазначити, що близько 17% ВВП відображає обсяг економіки, яка безпосередньо не спостерігається. За даними Ф. Шнайдера, тіньова економіка в Україні знаходиться в межах 46–53% ВВП. У своїх методологічних поясненнях експерт зазначає, що його методологія концентрується на двох видах тіньової економіки, таких, як незаконна зайнятість та виробництво товарів і послуг домашніми господарствами.

Нині проблема зовнішніх запозичень є дуже актуальною для України. За умови ефективного використання залучені ресурси можуть стати позитивним чинником економічного зростання. Проте інакше збільшення заборгованості може призвести до фінансової кризи, порушити макроекономічну діяльність, що відразу вплине на показники рівня ВВП.

Детінізація української економіки створює умови для легальної господарської діяльності та посилення відповідальності за економічні злочини, підвищить рівень доходів та соціальний захист громадян, дозволить залучити додаткові бюджетні надходження для забезпечення стійкого та динамічного економічного зростання.

Аналізуючи динаміку ВВП на сьогодні, вважаємо актуальними питання економічної безпеки. Економічна безпека є однією з головних складових національної безпеки, тому оцінювання її рівня є необхідним питанням. Складовими економічної безпеки є виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки.

Отже, показник ВВП в Україні продовжує залишатися на досить низькому рівні, що є значною проблемою, подолання якої є стратегічно важливим завданням для країни. Україна повинна підвищити свій рівень виробництва та експорту готової продукції, що в майбутньому підвищить показник ВВП.

Література:

1. Валовий внутрішній продукт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Тіньова економіка в Україні : причини та шляхи подолання / Міжнародний центр перспективних досліджень.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Шнайдер Ф. Рост теневой экономики во всём мире / Ф. Шнайдер, Д. Энсте // Экономическая теория преступлений и наказаний.
5. Долбнёва Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-26.

**Науковий керівник - Сіренко Н. М.,
д-р. екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**